

การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา¹

Needs Assessment for Developing the Eight Desired Characteristics of Secondary School Students

อัจศรา ประเสริฐสิน²

Ujsara Prasertsin

¹ บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย การพัฒนารูปแบบการวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558

² ค.ต., อาจารย์ สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
E-mail: ubib_p@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 750 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ หาคุณภาพเครื่องมือในด้านความตรงเชิงเนื้อหา มีค่า IOC = 0.80-1.00 การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็น เพื่อแสดงระดับของความต้องการจำเป็นด้านต่างๆ โดยใช้ค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ 4 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านใฝ่เรียนรู้ (ข้อการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุปเป็นองค์ความรู้ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ มีค่า $PNI_{modified} = 0.292$) รองลงมาคือ ด้านอยู่อย่างพอเพียง (ข้อการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม มีค่า $PNI_{modified} = 0.261$) และด้านมุ่งมั่นในการทำงาน (ข้อการตั้งใจและรับผิดชอบในหน้าที่การงาน และการทำงานด้วยเพียงพยายาม และอดทนเพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย มีค่า $PNI_{modified} = 0.253$ และ 0.248) ตามลำดับ

Abstract

The purpose of this research was to study of needs assessment for developing the eight desired characteristics of secondary school students. The subjects consisted of 750 secondary school students enrolling during the 1st semester of 2015 academic year. The research instruments included needs assessment scale for developing the eight desired characteristics with content validity IOC=0.80-1.00. Then data were analyzed and presented by $PNI_{modified}$. The results illustrated that the 4- high rank items included learning aspect (knowledge searching both inside and outside school through appropriate media, generalizing as body of knowledge and applying in daily life with $PNI_{modified} = 0.292$), sufficient living aspect (appropriate living with reasonable, valuable, and moral life with $PNI_{modified} = 0.261$), work intentino aspect (work's willing and responsibility and working with attempt $PNI_{modified} = 0.253$ and endurance for purposive goal $PNI_{modified} = 0.248$), respectively.

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

Keyword: Needs assessment, Desired characteristics, Secondary School Students

บทนำ

นโยบายการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันมิได้มุ่งเน้นเพียงด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่านั้น หากแต่ยังมุ่งเน้นด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนทั้งทางร่างกายและจิตใจด้วย ดังพระราชบัญญัติการจัดการศึกษามাত্রา 8 และมาตรา 25 ได้กล่าวถึงแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับผู้เรียน และในมาตรา 66 ได้กล่าวถึงการพัฒนาผู้เรียนเพื่อการศึกษาอย่างต่อเนื่องด้วยตนเองตลอดชีวิต มุ่งพัฒนาให้คนเป็นคนที่มีสมบูรณ์และสมดุลทั้งทางด้านจิตใจ ร่างกาย สติปัญญาอารมณ์ และสังคม โดยมุ่งเน้นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพชีวิต

เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข พึ่งตนเองได้ อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ พัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2547: 4, 9, 22)

การพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้ง 8 ข้อนี้ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553: 9)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กล่าวไว้ใน มาตรา 23, 24 และ 26 เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสรุปได้ว่า ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ต้องบูรณาการความรู้ด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้เกี่ยวกับตนเอง ทักษะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข โดยต้องผสมผสานสาระความรู้เหล่านั้นให้ได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา และให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและ การทดสอบ ควบคู่ไปในการบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมในแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

ปัจจัยหลักประการหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษา คือ การพัฒนาคุณภาพครูซึ่งเป็นจักรกลสำคัญในการขับเคลื่อนให้ การปฏิรูปข้างต้นประสบความสำเร็จ (Reimers. 2003: 141) ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายปฏิรูปการศึกษาโดย ยึดคุณธรรมนำความรู้ มุ่งมั่นขยายโอกาสทางการศึกษา ให้เยาวชนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างกว้างขวางและทั่วถึง โดยคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ครอบคลุมทั้งด้านพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา นอกเหนือจากการยกระดับคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา นอกจากนี้ยังได้ส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในคุณค่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี และวิถีประชาธิปไตย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553: 57)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ประการ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ในการพัฒนาผู้เรียน ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ จำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน ครูประจำชั้น ผู้ปกครอง และชุมชนต้องร่วมมือกันปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จึงต้องพิจารณาถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษากำหนดให้จัดขึ้น แล้วส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งอาจดำเนินการพัฒนาด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ เช่น บูรณาการในกลุ่มสาระ การเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ จัดในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยสอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553: 7)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553: 10-50) ได้จัดทำหนังสือ แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งโรงเรียนและหน่วยงานต่าง ๆ สามารถนำไปใช้ประกอบการวัดประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ โดยมีการให้ความหมายของทั้ง 8 ประการไว้ ดังนี้

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ 8 ประการ

ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ

รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ ชำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย ศรัทธา ยึดมั่นในศาสนา และเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ผู้ที่รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ คือ ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ มีความสามัคคีปรองดอง ภูมิใจ เชิดชูความเป็นชาติไทย ปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ และแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

ซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้องประพฤติ ตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ ผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต คือ ผู้ที่ประพฤติตรงตามความเป็นจริงทั้งทางกาย วาจา ใจ และยึดหลักความจริง ความถูกต้องในการดำเนินชีวิต มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด

มีวินัย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม ผู้ที่มีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคมเป็นปกติวิสัย ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนรู้ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ผู้ที่ใฝ่เรียนรู้ คือ ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์ สรุปเป็นองค์ความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอด เผยแพร่ และนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้

อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้ที่อยู่อย่างพอเพียง คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตอย่างประมาณตน มีเหตุผล รอบคอบ ระมัดระวัง อยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ มีการวางแผนป้องกันความเสี่ยงและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำหน้าที่การทำงานด้วยความเพียรพยายาม อดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้ที่มุ่งมั่นในการทำงาน คือ ผู้ที่มีลักษณะซึ่งแสดงออกถึงความตั้งใจ ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเพียรพยายาม มุ่งมั่นทั้งกาย กำลังใจ ในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนดด้วยความรับผิดชอบ และมีความภาคภูมิใจในผลงาน

รักความเป็นไทย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ร่วมอนุรักษ์ สืบทอดภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรม ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ผู้ที่รักความเป็นไทย คือ ผู้ที่มีความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ชื่นชม มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบทอด เผยแพร่ภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรมไทย มีความกตัญญูทวดเทวี ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารอย่างถูกต้องเหมาะสม

มีจิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น โดย ไม่หวังผลตอบแทน ดังนั้นผู้ที่มีจิตสาธารณะ คือ ผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยร่างกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชนโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

เมื่อพิจารณาถึงงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า เป็นการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการในภาพรวม โดยระเบียบวิธีการวิจัยรูปแบบเดียว ศึกษาแก่นักเรียนกลุ่มเดียว ไม่ได้ศึกษากับในลักษณะเชิงคุณภาพกับผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงวุฒิ

(อนงค์ จันโต. 2550) บางงานวิจัยใช้วิธีการเลือกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ มาเพียงด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น ไม่ได้เป็นการศึกษาที่ครบทั้ง 8 ด้าน (ชนภัทร จันทรสว่าง. 2552; สุมลลี วงศ์ษา. 2550) บางงานวิจัยเป็นการศึกษาในลักษณะที่เชื่อมโยงกับการทำโครงการ การจัดการเรียนการสอนเพียงวิชาใดวิชาหนึ่ง การพัฒนาความสามารถด้านใดด้านหนึ่ง (ดาร์ตน์ พงษ์สุวรรณ. 2554; สิทธิพงษ์ ปานนาค. 2556; สิริพร ศรีสมวงษ์. 2549)

ด้วยเหตุผลที่กล่าวข้างต้น การวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ถึงการปฏิบัติจริงและสิ่งที่ควรปฏิบัติ ซึ่งเป็นการทำการประเมินความต้องการจำเป็น จะทำให้เห็นภาพสิ่งที่เกิดขึ้น และสิ่งที่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต้องการให้เป็น เพื่อนำไปสู่การพัฒนากระบวนการวัดและการสร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการได้เป็นรูปธรรม ตรงตามความต้องการและความเป็นจริงของทั้งตัวครู ตัวนักเรียน และสังคม ท้ายสุดผลจากการดำเนินการวิจัยนี้ จะเป็นประโยชน์ในการที่จะสามารถนำไปใช้ในการวัดและผู้เรียนส่งผลต่อการพัฒนาตนเองของผู้เรียน ซึ่งจะเติบโตเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

วิธีวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ 2) การสร้างแบบประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ และ 3) การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ โดยใช้ค่าดัชนี PNI^{modified} ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 สุ่มแบบหลายขั้นตอนในโรงเรียน 3 สังกัด ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 750 คน เก็บข้อมูลด้วยการใช้แบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสร้างแบบประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ สำหรับการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสร้างแบบสัมภาษณ์จำนวน 5 ข้อ และแบบสอบถามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ที่มีลักษณะมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) จำนวน 21 ข้อ โดยนำเครื่องมือมาหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) จากการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ในด้านความครอบคลุมตามเนื้อหาสาระ ความถูกต้องเหมาะสมและความชัดเจนของภาษา ความเหมาะสมของรูปแบบการวัดตัวแปร ความเหมาะสมของสัดส่วนการวัดในแต่ละตัวแปร และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ พบว่า คุณภาพเครื่องมือในด้านความตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามแต่ละข้อมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 แสดงว่าเครื่องมือในการวิจัยมีคุณภาพในด้านความตรงเชิงเนื้อหาเป็นไปตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ และค่าความเที่ยง (Reliability) จากการทดลองใช้เครื่องมือวิจัยที่ได้ปรับปรุงหลังจากตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือด้านความเที่ยง (Reliability) ในการวัดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของทั้งฉบับ เท่ากับ .918

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปในส่วนของตัวแปรจัดประเภท (Categorical data) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ จำนวน ร้อยละ และการวิเคราะห์สถิติบรรยาย เพื่อนำเสนอค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรในการวิจัยที่เป็นตัวแปรต่อเนื่อง (Continuous data) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าต่ำสุด (Min) ค่าสูงสุด

(Max) ค่าความเบ้ (Sk) และค่าความโด่ง (Ku) ของตัวแปร เพื่อดูลักษณะการกระจาย และการแจกแจงของตัวแปร สำหรับการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน จะเป็นประเด็นของรายการพฤติกรรมที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้ปฏิบัติจริงตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายระดับความคิดเห็นสำหรับด้านต่าง ๆ ตามแนวคิดของ เบสท์ (Best. 1970: 204-208) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยช่วงคะแนนการประเมิน (เต็ม 5 คะแนน)	ความหมาย (ระดับคุณภาพ)
4.50-5.00	มากที่สุด
3.50-4.49	มาก
2.50-3.49	ปานกลาง
1.50-2.49	น้อย
1.00-1.49	น้อยที่สุด

การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็น เพื่อแสดงระดับของความต้องการจำเป็นด้านต่างๆ โดยใช้ค่าดัชนี $PNI_{modified} = (I-D)/D$ ซึ่ง I (Importance) หมายถึง ระดับความคาดหวังที่ต้องการให้เกิด หรือสภาพที่ควรจะเป็น และ D (degree of success) หมายถึง ระดับสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ส่วนการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นใช้การเรียงค่าดัชนี $PNI_{modified}$ จากมากไปหาน้อย ค่าดัชนีที่มีค่ามากแปลว่ามีความต้องการจำเป็นสูงที่ต้องได้รับความสนใจต้องพัฒนามากกว่าดัชนีที่มีค่าน้อยกว่า (สุวิมล ว่องวาณิช. 2550: 279)

ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา 3 สังกัด ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร (สพฐ.) สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (กทม.) และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) รวมจำนวน 750 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย ภาพรวมของข้อมูลภูมิหลังของผู้ตอบ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 54.40) กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 55.47) และเกรดเฉลี่ยรวม 3.50-4.00 (ร้อยละ 31.47) รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตัวแปร	ความถี่	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	316	42.13
หญิง	408	54.40
ไม่ระบุ	26	3.47
กำลังศึกษาระดับชั้น		
มัธยมศึกษาตอนต้น	416	55.47
มัธยมศึกษาตอนปลาย	301	40.13
ไม่ระบุ	33	4.40
เกรดเฉลี่ยรวม		
น้อยกว่า 2.00	23	3.07
2.00-2.49	89	11.87
2.50-2.99	125	16.67
3.00-3.49	195	26.00
3.50-4.00	236	31.47
ไม่ทราบข้อมูล	54	7.20
ไม่ระบุ	28	3.73
รวม	750	100.00

หมายเหตุ ค่าร้อยละของผู้ตอบในกลุ่มที่มีค่าสูงสุดเป็นตัวหนาและขีดเส้นใต้

การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน จะเป็นประเด็นของรายการพฤติกรรมที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้ปฏิบัติจริง ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้นด้านใฝ่เรียนรู้ ข้อการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุปเป็นองค์ความรู้ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด จัดอยู่ในระดับปานกลาง (Mean=3.357) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ การเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ (Mean=4.385) รายละเอียดดังตาราง 2

การจัดลำดับความต้องการจำเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ในปัจจุบันและที่ควรจะเป็นด้วยวิธี Priority Needs Index แบบปรับปรุง (PN_{modified}) โดยคำนวณจากค่าเฉลี่ยของสภาพที่ควรจะเป็น (I) และค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง (D) พบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ 4 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านใฝ่เรียนรู้ ข้อการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุปเป็นองค์ความรู้ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ($PN_{\text{modified}}=0.292$) รองลงมาคือ ด้านอยู่อย่างพอเพียง ข้อการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม ($PN_{\text{modified}}=0.261$) ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ข้อการตั้งใจและรับผิดชอบในหน้าที่การงาน และการทำงานด้วยเพียงพยายามและอดทนเพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย ($PN_{\text{modified}}=0.253$ และ 0.248 ตามลำดับ) ดังตาราง 3

เมื่อนำคะแนนรวมของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ มาตัดตามเกณฑ์ ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มสูง (สูงกว่า

หรือเท่ากับ 80%) จำนวน 214 คน คิดเป็น 28.53% กลุ่มกลาง (70-79%) จำนวน 258 คน คิดเป็น 34.40% และกลุ่มต่ำ (ต่ำกว่า 70%) จำนวน 278 คน คิดเป็น 37.07% จากนั้นจึงนำคะแนนแต่ละคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มสูง กลุ่มกลาง และกลุ่มต่ำ มาหาค่าเฉลี่ยแต่ละด้าน จะได้ค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ จำแนกตามระดับคะแนนแต่ละคุณลักษณะและภาพรวม ดังตาราง 4 ตาราง 5 และภาพ 1

ตาราง 2 ค่าสถิติพื้นฐานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ จำแนกตามด้าน (N=750)

ด้าน	Mean	SD	Skewness	Kurtosis	แปลความ
1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์					
- เป็นพลเมืองที่ดีของชาติ	3.523	0.898	0.010	-0.365	มาก
- ดำรงไว้ซึ่งความเป็นไทย	3.496	0.959	-0.066	-0.558	มาก
- ครีธา ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักศาสนา	3.752	0.984	-0.462	-0.352	มาก
- เคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์	4.385	0.823	-1.197	0.760	มาก
2. ซื่อสัตย์สุจริต					
- ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองทั้งกายและ	3.587	0.873	-0.086	-0.341	มาก
วาจา ใจ					
- ประพฤติตรงตามเป็นจริงต่อผู้อื่นทั้ง กาย วาจา ใจ	3.559	0.883	-0.128	-0.423	มาก
3. มีวินัย					
- ประพฤติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของ	3.579	0.911	-0.231	-0.271	มาก
ครอบครัว โรงเรียน และสังคม					
4. ใฝ่เรียนรู้					
- ตั้งใจเพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรม	3.658	0.844	-0.021	-0.539	มาก
การเรียนรู้					
- แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและ	3.357	0.940	-0.006	-0.297	ปานกลาง
ภายนอกโรงเรียนด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุป					
เป็นองค์ความรู้ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					
5. อยู่อย่างพอเพียง					
- ดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มี	3.527	0.874	-0.058	-0.348	มาก
คุณธรรม					
- มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่าง	3.745	0.900	-0.204	-0.767	มาก
มีความสุข					
6. มุ่งมั่นในการทำงาน					
- ตั้งใจและรับผิดชอบในหน้าที่การงาน	3.590	0.906	-0.130	-0.426	มาก
- ทำงานด้วยเพียรพยายามและอดทนเพื่อให้สำเร็จตาม	3.571	0.901	-0.230	-0.257	มาก
เป้าหมาย					
7. รักความเป็นไทย					
- ภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ	3.897	0.933	-0.479	-0.306	มาก
วัฒนธรรมไทยและมีความกตัญญูต่อบุคคล					

ด้าน	Mean	SD	Skewness	Kurtosis	แปลความ
- เห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	3.651	0.963	-0.228	-0.550	มาก
- อนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาไทย	3.543	1.021	-0.163	-0.698	มาก
8. มีจิตสาธารณะ					
- ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผล	3.799	0.941	-0.441	-0.167	มาก
ตอบแทน					
- เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม	3.554	0.980	-0.175	-0.508	มาก

ตาราง 3 ความต้องการจำเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ (N=750)

ด้าน	I	D	I-D	(I-D)/D	ลำดับ
1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์					
- เป็นพลเมืองที่ดีของชาติ	4.388	3.523	0.865	0.246	5
- ชำรงไว้ซึ่งความเป็นไทย	4.327	3.496	0.831	0.238	7
- ครัทธา ยึดมั่น และปฏิบัติตนตามหลักศาสนา	4.430	3.752	0.678	0.181	15
- เคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์	4.689	4.385	0.304	0.069	18
2. ซื่อสัตย์สุจริต					
- ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองทั้งกาย และวาจา ใจ	4.368	3.587	0.781	0.218	13
- ประพฤติตรงตามเป็นจริงต่อผู้อื่นทั้ง กาย วาจา ใจ	4.361	3.559	0.802	0.225	10
3. มีวินัย					
- ประพฤติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม	4.407	3.579	0.828	0.231	8
4. ใฝ่เรียนรู้					
- ตั้งใจเพียรพยายามในการเรียน และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้	4.480	3.658	0.822	0.225	10
- แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุปลงเป็นองค์ความรู้ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.336	3.357	0.979	0.292	1
5. อยู่อย่างพอเพียง					
- ดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม	4.448	3.527	0.921	0.261	2
- มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	4.437	3.745	0.692	0.185	14
6. มุ่งมั่นในการทำงาน					
- ตั้งใจและรับผิดชอบในหน้าที่การงาน	4.499	3.590	0.908	0.253	3
- ทำงานด้วยเพียรพยายามและอดทนเพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย	4.458	3.571	0.887	0.248	4
7. รักความเป็นไทย					

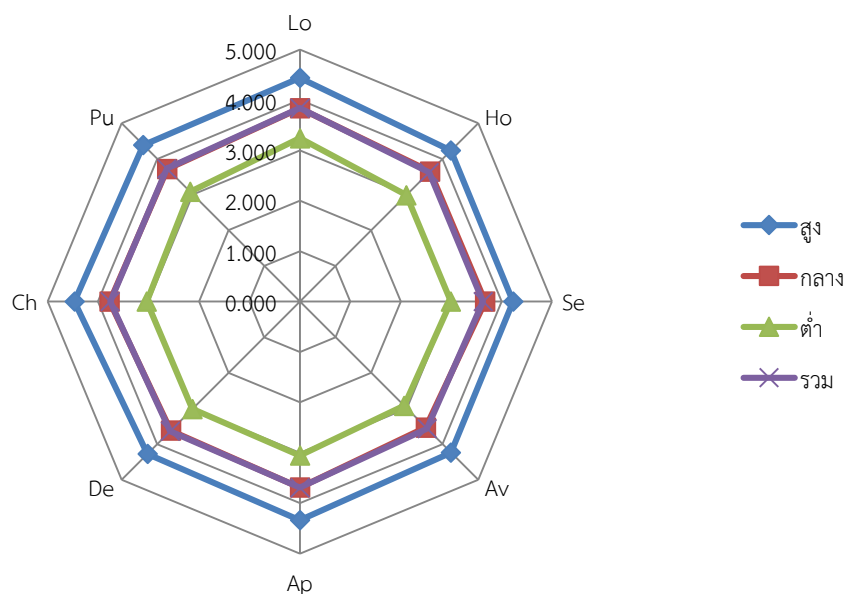
ด้าน	I	D	I-D	(I-D)/D	ลำดับ
- ภาคภูมิใจในชนบทธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมไทยและ มีความกตัญญูทวดเฝ้า	4.499	3.897	0.602	0.154	17
- เห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	4.487	3.651	0.836	0.229	9
- อนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาไทย	4.411	3.543	0.868	0.245	6
8. มีจิตสาธารณะ					
- ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน	4.487	3.799	0.688	0.181	15
- เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม	4.339	3.554	0.785	0.221	12

ตาราง 4 จำนวนนักเรียนจำแนกตามระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการแต่ละกลุ่ม

DC	เกณฑ์	ความถี่	%
กลุ่มสูง	$\geq 80\%$	214	28.533
กลุ่มกลาง	70-79%	258	34.400
กลุ่มต่ำ	$<70\%$	278	37.067
รวม		750	100.00

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ จำแนกตามระดับคะแนนแต่ละคุณลักษณะและภาพรวม

DC	Lo	Ho	Se	Av	Ap	De	Ch	Pu
กลุ่มสูง	4.438	4.236	4.229	4.236	4.334	4.273	4.469	4.391
กลุ่มกลาง	3.835	3.649	3.673	3.531	3.687	3.616	3.772	3.719
กลุ่มต่ำ	3.242	2.987	2.993	2.923	3.053	3.013	3.036	3.079
รวม	3.838	3.624	3.632	3.563	3.691	3.634	3.759	3.730

ภาพประกอบ 1 ค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ
จำแนกตามระดับคะแนนแต่ละคุณลักษณะและภาพรวม

หมายเหตุ

DC	ย่อจาก Desired characteristics	หมายถึง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ
Lo	ย่อจาก Love of nation, religion and the monarchy	หมายถึง รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
Ho	ย่อจาก Honesty and integrity	หมายถึง ซื่อสัตย์สุจริต
Se	ย่อจาก Self-discipline	หมายถึง มีวินัย
Av	ย่อจาก Avidity for learning	หมายถึง ใฝ่เรียนรู้
Ap	ย่อจาก Applying principles of Sufficiency Economy Philosophy in one's way of life	หมายถึง อยู่อย่างพอเพียง
De	ย่อจาก Dedication and commitment to work	หมายถึง มุ่งมั่นในการทำงาน
Ch	ย่อจาก Cherishing Thai nationalism	หมายถึง รักความเป็นไทย
Pu	ย่อจาก Public-mindedness	หมายถึง มีจิตสาธารณะ

ที่มา: Thailand. Ministry of Education. (2008). *The Basic Education Core Curriculum B.E. 2551* (A.D. 2008). p. 7.

ผลการศึกษาตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ พบว่า เป็นคุณลักษณะที่เหมาะสมกับวัฒนธรรมของประเทศไทย แต่ควรมีการปรับเปลี่ยนในบางประการ เช่น ส่งเสริมความมีศีลธรรม รู้จักเผื่อแผ่ แบ่งปัน และส่งเสริมความสามัคคีในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและอาจต้องมีการรณรงค์ให้ตระหนักถึงความสำคัญของการมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้ง 8 ประการให้มากขึ้น ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนในโรงเรียนได้ โดยอาจมีการจัดทำโครงการหรือเป็นกิจกรรมแทรกในวิชาที่

เรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนวิชาทักษะชีวิต สำหรับสถานศึกษานับเป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนครู ต้องศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจ คิดโครงการสนับสนุนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และผู้บริหารมีหน้าที่สนับสนุนส่งเสริมต้องส่งเสริมเข้มงวดให้จริงจัง จึงจะทำให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ทั้งค่านิยม 12 ประการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการมีความใกล้เคียงและสอดคล้องกัน จึงสามารถนำมาประสานกันในการใช้กับผู้เรียน สอดแทรกในการเรียนการสอน ในหลักสูตรและแผนการสอน ในทุกกลุ่มสาระ ซึ่งทุกกลุ่มสาระในทุกระดับชั้นมีการวัดและประเมินผล และควรมีแนวทางคู่มือการดำเนินการให้กับครูและนักเรียนชัดเจนมากขึ้น

สำหรับผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ในปัจจุบันและที่ควรจะเป็นด้วยวิธี Priority Needs Index แบบปรับปรุง (PNI_{modified}) พบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ 4 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านใฝ่เรียนรู้ ข้อการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุปเป็นองค์ความรู้ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด (PNI_{modified}=0.292) รองลงมาคือ ด้านอยู่อย่างพอเพียง ข้อการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม (PNI_{modified}=0.261) ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ข้อการตั้งใจและรับผิดชอบในหน้าที่การงาน และการทำงานด้วยเพียงพยายามและอดทนเพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย (PNI_{modified}=0.253 และ 0.248) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริพร ศรีสมวงษ์ (2549) ดารัตน์ พงษ์สุวรรณ (2554) และสิทธิพงษ์ ปานนาค (2556) ที่ได้เน้นการศึกษาในลักษณะที่เชื่อมโยงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์กับการทำโครงการ การจัดการเรียนการสอนเพียงวิชาใดวิชาหนึ่ง การพัฒนาความสามารถด้านใดด้านหนึ่ง ซึ่งสามารถนำมาประกอบกับผลการวิจัยในครั้งนี้ นั่นคือ การหาแนวทางในการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียน ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ จะเห็นได้ว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาคุณลักษณะดังกล่าว โดยอาจผสมผสานกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง การบูรณาการกับการเรียนในรายวิชาอื่น ๆ ให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมที่ทำร่วมกับชุมชน อีกทั้ง ควรจะเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ เกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในด้านที่กล่าวมา ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อทั้งตัวนักเรียนและสังคมได้อย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป อาจนำผลการประเมินความต้องการจำเป็น ไปศึกษาในลักษณะของการวิจัยแบบผสมผสาน โดยการศึกษาเชิงลึก ด้วยกรณีศึกษา ร่วมกับการออกแบบโปรแกรมเพื่อหาแนวทางให้มีการพัฒนานักเรียน โดยอาจจะศึกษาไปถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ เพื่อหาทางแก้ปัญหาและพัฒนานักเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ดาร์ตัน พงษ์สุวรรณ. (2554). **การจัดการเรียนรู้แบบโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม**. ปรินิพนธ์ปริญา ศศ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชนภัทร จันทร์สว่าง. (2552). **การศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร**. ปรินิพนธ์ปริญา กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). **แนวทางการพัฒนา การวัด และประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- สิทธิพงษ์ ปานนาค. (2556). **การพัฒนาแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้พลศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สิริพร ศรีสมวงศ์. (2549). **การจัดการเรียนรู้แบบโครงการเพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอัสสัมชัญ แผนกประถม**. ปรินิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุมาลี วงศ์ษา. (2550). **การศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความเมตตากรุณาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม**. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนงค์ จันใด. (2550). **การศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร**. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Best, John W. (1970). **Research in Education**. 3rd ed. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Reimers, Eleonora Villegas. (2003). **Teacher Professional Development: An International Review of the Literature**. Paris: CHEMS.
- Thailand. Ministry of Education. (2008). **Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 (A.D. 2008)**. Bangkok: The Ministry.